

Nemzetközi kisebbségjogi dokumentumok

*megjelent a hhrf.org/prominoritate honlapján
írta Vogel Sándor*

ENSZ dokumentumok

1. Az Egyesült Nemzetek Alapítóokmánya (The Charter of the United Nations) (1945).
1., 55., 56. 73-74. cikk
2. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (Universal Declaration of Human Rights) (1948)
3. Az ENSZ Közgyűlése 217 C (III). számú „A kisebbségek sorsa” című határozata (General Assembly Resolution 217 C (III.) entitled "Fate of Minorities") (1948)
4. Egyezmény a népirtás büntetének megelőzéséről és megbüntetéséről (Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide). (1948)
5. Tanulmány a kisebbségek ügyében vállalt intézkedések jogérvényességéről (Study of the Legal Validity of Undertakings Concerning Minorities) (ENSZ Doc. E (CN. 4/1950/367.))
6. A Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 107. számú konvenciója a bennszülött és más törzsi és féltörzsi népek védelméről és integrációjáról a független országokban. (International Labour Organization Convention (No. 107) Concerning the Protection and Integration of Indigenous and Other Tribal and Semi-Tribal Populations in Independent Countries, signed 26 June 1957, entered into force 2 June 1959, 328 UNTS 247.)
7. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet egyezménye a foglalkozások körében tett megkülönböztetések tárgyában. (ILO Convention Concerning Discrimination in Respect of Occupation) (1958)
8. Az UNESCO egyezménye az oktatásban való megkülönböztetés ellen. (UNESCO Convention against Discrimination in Education, adopted 14 December 1960, entered into force 22 May 1962, 429 UNTS 93)
9. Nemzetközi egyezmény a faji megkülönböztetés minden formájának megszüntetéséről. (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination. (1965)
10. A polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmánya (International Covenant on Civil and Political Rights, adopted 16 December 1966, entered into force 23 March 1976, 999 UNTS 171)
1., 27. cikk.
11. Nyilatkozat a valláson vagy hiten alapuló intolerancia és megkülönböztetés minden formájának megszüntetéséről. (Declaration of the Elimination of All Forms of Intolerance and of Discrimination based on Religion or Belief) (1981)
12. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet 169. számú egyezménye a bennszülött és törzsi népekről a független országokban. (International Labour Organization Convention (No. 169) Concerning Indigenous and Tribal Peoples in Independent Countries, adopted 27. June 1989, entered into force 5 September 1991)
13. Nyilatkozat a nemzeti vagy etnikai, vallási és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek jogairól (Declaration on the Rights of Persons Belonging to National or Ethnic, Religious and Linguistic Minorities, adopted in Res. 1992/16, 21 February 1992, by the UN Commission on Human Rights, reprinted in Report of the Working Group on the Rights of Persons Belonging

to National, Ethnic, Religious and Linguistic Minorities, UN Doc. E/CN. 4/1992/48 § Corr. 1 (1992))

14. Nyilatkozattervezet a bennszülött népek jogairól. (Draft Declaration on the Rights of Indigenous People, as adopted by the Working Group on Indigenous Populations of the Sub-Commission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities, UN Doc. E/CN. 4/Sub. 2./1992/33, Annex I. (1992))

15. Általános kommentár, melyet az Emberi Jogi Bizottság a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya 40. cikkely 4. bekezdése alapján fogadott el. (General Comment Adopted by the Human Rights Committee under Article 40, Paragraph 4, of the International Covenant on Civil and Political Rights. Addendum CCPR/C/21/ Rev. 1/Add./1994)

16. Az ENSZ Emberi Jogi Bizottságának a diszkrimináció megelőzésével és a kisebbségek védelmével foglalkozó Albizottsága (Commission of Human Rights-Sub-Commission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities. UN Doc. E/CN 4./ Sub 281985/31.)

17. Az ENSZ Emberi Jogi Bizottságának a diszkrimináció megelőzésével és a kisebbségek védelmével foglalkozó Albizottsága (Commission of Human Rights-Sub-Commission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities. UN Doc. E/CN. 4/Sub 2/1985/31.)

18. Az ENSZ Emberi Jogi Bizottságának a diszkrimináció megelőzésével és a kisebbségek védelmével foglalkozó Albizottsága (Commission of Human Rights-Sub-Commission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities. UN Doc. E/CN. 4/Sub. 2/1993/34.)

19. UNESCO Nyilatkozat a fajról és a faji előítéletekről. 1978. december 14 (UNESCO-Declaration on Race and Racial Prejudice, 27. November 1978.)

EBEÉ/EBESZ dokumentumok

1. Helsinki Záróokmány (Final Act of Helsinki) (1975).

2. A Bécsi Útótálalkozó Záródokumentuma. (Concluding Document of the Follow-up Meeting of Vienna) (1989)

3. Az EBEÉ Konferencia az Emberi Dimenzióról második ülészakájának dokumentuma (The Document of the Second Meeting of the Conference on the Human Dimension of CSCE) (Koppenhága 1990)

4. A Párizsi Charta egy új Európáért (Charter of Paris for a New Europe) (1990)

5. Az EBEÉ szakértői konferenciájának jelentése a nemzeti kisebbségekről. (Report of the CSCE Meeting of Experts on National Minorities) (Genf 1991)

6. Az EBEÉ konferencia az emberi dimenzióról harmadik ülészakájának dokumentuma (The Document of the Third Meeting of the Conference on the Human Dimension of CSCE) (Moszkva 1991)

7. Az 1992. évi Helsinki Dokumentum. A változás kihívásai. Az 1. Helsinki Csúcstalálkozó Nyilatkozata. A II. Helsinki Határozat. (The Helsinki Document 1992. The Challenges of Change. 1st Helsinki Summit Declaration. Iind Helsinki Decision). (Helsinki 1992)

8. Az EBEÉ Nemzeti Kisebbségi Főbiztosának mandátuma. (CSCE High Commissioner on National Minorities. Mandate) (1992)

9. Az emberi dimenzióról és a nemzeti kisebbségekről tartott varsói szeminárium vitavezetőinek jelentése. (Reports of the Moderators at the Human Dimension Seminar on National Minorities. (Varsó 1993)

10. A krakkói szimpózium dokumentuma az EBESZ folyamatban részt vevő államok kulturális örökségéről. 1991. június 6. (Document of the Cracow Symposium on the Cultural Heritage of the CSCE Participating States, 6. June 1991)

Az Európa Tanács dokumentumai

1. Az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Európai Egyezménye (The European Convention on the Human Rights and Fundamental Freedoms.) (1950) (az 1993. évi XXXI. törvény az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről. Magyar Közlöny, 1993. 41. sz. 2347-2376. o.)

2. Az Európa Tanács Ajánlásai (The Council of Europe recommendations):

- 285. számú ajánlás (1961)
- 814. számú ajánlás (1977)
- 1134. számú ajánlás (1990)
- 1177. számú ajánlás (1992)
- 1201. számú ajánlás (1993)

3. Európai Bizottság a Demokráciáért a Jog Révén (Velencei Bizottság). Európai kisebbségvédelmi egyezménytervezet. 1991. február 8. Európa Tanács, Velence, 1991. (The European Commission for democracy Through Law (Venice Commission. Draft European Convention for the Protection of Minorities (8. February, 1991.))

4. Jegyzőkönyvtervezet az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Európai Egyezményéhez az etnikai csoportok védelmének biztosításáról. Készítette Ausztria küldöttsége. 1991. November 27. (Council of Europe – CDDH, Austria: Draft Protocol to the ECHR, 1991: Council of Europe, Steering Committee for Human Rights (CDDH): Draft Protocol to the European Convention on Human Rights Guaranteeing the Protection of Ethnic Groups Prepared by the Austrian Delegation, 27 November 1991.)

5. A regionális és kisebbségi nyelvek európai chartája (The European Charter for Regional and Minority Language) (1992. november 5.)

6. Bécsi Nyilatkozat. Elfogadta az Et bécsi csúcstalálkozója. 1993. október 9. (Council of Europe Summit, Vienna Declaration, 9 October 1993.)

7. Az Európa Tanács keretegyezménye a nemzeti kisebbségek védelmére. 1994. november 10. (Council of Europe. Framework Convention for the Protection of National Minorities. Prepared by the CAHMIN. 10 November, 1994.)

Az Európai Unió dokumentumai

1. Európa Parlament, Jogi és Polgárjogi Bizottság: Jelentés egy Népcsoportjogi Chartáról az Európai Közösség államaiban. (1988. március 3.) (Stauffenberg jelentés).

2. Az EK irányelvei új államok elismeréséről Kelet-Európában és a Szovjetunióban (1991 december 16)

3. Közös álláspont a jugoszláviai köztársaságok elismeréséről (1991. december 16.)

Regionális dokumentumok

1. A Közép Európai Kezdeményezés okmánya a kisebbségi jogok védelméről (CEI Instrument for the Protection of Minority Rights) (1994. november 15.)

2. A Független Államok Közösségének Egyezménye a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogainak biztosításáról. (1994. október 21.)

Nem kormányzati szervezetek dokumentumai

Az Európai Népcsoportok Föderális Uniójának (FUEV) dokumentumtervezetei:

Népcsoportvédelem Európában. A FUEV aktualizált egyezménytervezete. (Updated FUEV-draft Convention: Protection of Ethnic Groups in Europe)

I. A népcsoportokhoz tartozó személyek alapjogai Európában. Kiegészítő jegyzőkönyvtervezet az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Európai Egyezményéhez. (Fundamental Rights of Persons Belonging to Ethnic Groups in Europe. Draft for an Additional Protocol to the ECHR) (1994. május 12.)

II. Az európai népcsoportok autonómiajogai. Különegyezmény vitatervezete. (Autonomy Rights of Ethnic groups in Europe. Discussion Document for a Special Convention) (1994. május 12.)

Egyéb dokumentumok

1. Athéni nyilatkozat a kisebbségek jogairól (Declaration on the Rights of Minorities. 13 December 1992)

2. Az EK irányelvei új államok elismeréséről Kelet-Európában és a Szovjetunióban (EC Guidelines on the Recognition of New States in Eastern Europe and in the Soviet Union, 16 December 1991, in EC Bulletin of 13 January 1992. p. 35. f.)

3. EUCD – Zárónyilatkozat a nemzeti kisebbségekről tartott II. konferencián. Pozsony, 1993. június 19. (EUCD – Final Declaration of the II. Conference on National Minorities, Bratislava, 19 June 1993.)

4. 19. európai állam 27 keresztény-demokrata pártjának nyilatkozata az európai nemzeti kisebbségekről (Declaration on National Minorities in Europe of the representatives of 27 Christian Democratic Parties from 19 European States. Bratislava, 2. November 1991.)

Kétoldalú kisebbségvédelmi dokumentumok

1. Egyezmény Finnország és Svédország között az Aland szigetek autonómiájáról (1921)

2. Német és dán nyilatkozat a németországi dánok és a dániai németek jogairól (1955)

3. Párizsi szerződés Ausztria és Olaszország között a dél-tiroli német anyanyelvű lakosság jogai tárgyában (Gruber-De Gasperi egyezmény) (1946)

4. Egyezmény Írország és az Egyesült Királyság között (1985. november 15.)

5. Szerződés a Német Szövetségi Köztársaság és a Lengyel Köztársaság között a jószomszédságról és a baráti együttműködésről (1991. június 17.)

Kivonat: 20-22. cikkely

6. Szerződés a Német Szövetségi Köztársaság és a Cseh és Szlovák Föderatív Köztársaság között a jószomszédságról és a baráti együttműködésről (1992. február 27.)

Kivonat: 20-21. cikkely

7. Szerződés a Német Szövetségi Köztársaság és a Magyar Köztársaság között a baráti együttműködésről és partnerségről Európában (1992. február 6.)

Kivonat: 19. cikkely

8. A Magyar Köztársaság és a Német Szövetségi Köztársaság közös nyilatkozata a Magyarországon élő német kisebbség támogatásáról (1992. szeptember 25.)

9. Szerződés a Német Szövetségi Köztársaság és Románia között a baráti együttműködésről és partnerségről Európában (1992. április 21.)

Kivonat: 15-16. cikkely

10. Szerződés a német Szövetségi Köztársaság és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége között a jószomszédságról, a partnerségről és az együttműködésről. (1990. november 9.)

11. Jegyzőkönyv a Német Szövetségi Köztársaság kormánya és az Orosz Föderáció között az oroszországi németek államiságának fokozatos helyreállításáról (1992. április 23.)

12. Nyilatkozat a Magyar Köztársaság és az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság együttműködésének elveiről a nemzeti kisebbségek jogainak biztosítása területén (1991. május 31.)

13. Nyilatkozat az Orosz Föderáció és a Magyar Köztársaság együttműködésének elveiről a nemzeti vagy etnikai, vallási és nyelvi kisebbségek jogainak biztosítása területén (1992. november)

14. Egyezmény a Szlovén Köztársaságban élő magyar nemzeti közösség és a Magyar Köztársaságban élő szlovén nemzeti kisebbség különjogainak biztosításáról (1992. november 6.)

15. Egyezmény a Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között a Magyar Köztársaságban élő horvát kisebbség és a Horvát Köztársaságban élő magyar kisebbség jogainak védelméről (1995. április 7.)

16. Szerződés a Magyar Köztársaság és a Szlovák Köztársaság között a jószomszédi kapcsolatokról és a baráti együttműködésről (1995. március 19.)

17. Szerződés a Magyar Köztársaság és Románia között a megértésről, az együttműködésről és a jószomszédságról (1996. szept. 16.)